

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo vi. pro d[omi]nica xi. post Trinit[atia].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Domínica. XI. post Trinitatis

prista q̄ dicebat. Nō sū dign⁹ soluere cor/
rigiā calciamēti rē. Ecōtra angeli mali p/
pter defectū cognitiōis. i. p̄sideratiōis sui
ipsoꝝ sup̄bierūt. Hugo li. de aia. Sup̄bia
e celo nata est: sed velut imemor q̄ vlt̄ in/
de ceciderit: illuc postea redire nō potuit.

Tertio art. Aud. rē. Lauere ḡ a negli/
gentia p̄siderādi p̄uas miserias: ne
in rumā incidatis. Dicit. l. ff. Locati. l. Si
q̄s donā. §. j. Preuidere debet q̄s qd̄ cō/
tingere p̄t. Es. xxij. di. In noie. circa p̄n/
cipiū. Precauedū est futur⁹ picl̄s. Lauē/
te ne sit⁹ siles hōi q̄ in cacumie moꝝ exi/
stens nocte tenebrosa/ sedem figere putās
sup̄ solidū/ subito corruit. Expone r nota
q̄ secuz ē incedere p̄ terrā infimā. Greg⁹.
Sola est hūilitas q̄ cadere nō potest.

Sermo. vij. pro dñica. xj. post Trinit.

Omnis qui se
rē. Quāto magn⁹ es/ humilia
te in oib⁹: et corā deo inuenies
grām. Eccl̄. iij. Tria sunt ibi notanda.

Primū hūiliatiōis p̄itas. quanto ma/
gnus es humilia te.

Secūdu hūiliatiōis generalitas. in oī/
tertū hūiliatiōis vtilitas. Et (bus.
coram deo inuenies grām.

De p̄mo Rom. xij. Nō alta sapiētes: s̄
humilib⁹ cōsentientes. De scdo. j. Pet. ij.
Subiecti estote oī hūane creature p̄p̄ de/
um. De tertio Jac. iij. Humilib⁹ dat
grām. Saluatio Omnis rē.

Primo ar. An hō debeat se oib⁹ p̄ hu/
militatē subijcere. R. nō. Hūilitas
p̄cipue p̄sistit in subiectiōe hoīs ad deum.
sed illud qd̄ debet deo nō est hōi exhiben
dū. Patet in oib⁹ lat̄ie actibus. Contra
Phil. ij. In hūilitate sup̄iores inuicē arbi
trātes. Rūdet Tho. ij. q. c. lxxij. In ho
mine duos p̄nt p̄siderari. s̄. Id qd̄ dei est. et
id qd̄ est hoīs. Hoīs autē est q̄cqd̄ p̄inet
ad defectū. sed dei est q̄cqd̄ ad p̄fectōez p/
rinet ad salutē: fm̄ illud Osee. xij. Perdi
tio tua ex te israel: ex me t̄m̄ auxiliū tuum
Igit̄ q̄libet hō fm̄ id qd̄ suuz est debet se
cuilibet alij subijcere q̄ntū ad id qd̄ dei est
in ip̄o. Non aut̄ h̄ req̄rit hūilitas vt aliq̄s
qd̄ dei est in seip̄o subijciat ei qd̄ apparet

esse dei in altero. Nam illi q̄ dona dei par/
ticipant: cognoscūt ea se h̄re a deo: fm̄ illd̄
j. Cor. ij. Ut sciam⁹ q̄ a deo donata sunt
nob. Nec etiā req̄rit hūilitas vt aliq̄s id
qd̄ est suū in seip̄o subijciat ei qd̄ ē homis
in p̄rio. Alio q̄n̄ oporteret vt q̄libet repu/
taret se mag⁹ pctōrem quolibet alio: cū t̄m̄
ap̄ls absq̄ p̄iudicio hūilitat⁹ dicat Gal.
ij. Nos natura iudei r n̄ ex gētib⁹ peccato
res. Potest t̄m̄ aliq̄s reputare aliqd̄ boni
esse in p̄rio qd̄ ip̄e nō habet: vt aliqd̄ ma/
li in se esse qd̄ in alio nō est ex q̄ p̄t ei sub/
ijcere se p̄ hūilitatē. Ad illud aut̄ qd̄ obij
cit dicendū q̄ nō solū debem⁹ reuereri deū
in seip̄o: sed etiā id quod est dī reuereri de
bem⁹ in q̄libet: s̄ nō eodē modo reuerētie
quo reueremur deū. Hec Tho. Pro sū
damēto. Null⁹ si bñ p̄sideret se alijs p̄fer/
re debet: sed subijcere: cum oia in h̄ mūdo
sint variabilia r incerta p̄ futuro. Gal. in
alegā. Proh gl̄ia fallax impij. Proh q̄nta
patent ludibria fort⁹ hūane. Idē. Parcite
mortales anios extollere fastu. Collatis
optib⁹ asp̄nariq̄ minores. Parcite victo/
res: i grati viuere sūmo Victori vires sce
p̄trū diadema triūphos Diuitias dare q̄
potuit auferre valebit. Et Claudianus.
Aspiciat ne quis nimum sublata secūdis
Colla gerat. Nam sic d̄t Sene. ad Lucil.
Dari bonū qd̄ potuit auferri potest. Nē
mo ḡ in q̄licunq̄ statu sup̄bire sed magis
hūiliari d̄z. Sed q̄rif An p̄ hūilitatē rē.
Dic r̄n̄. vt s̄. Tandē dicas. Vera igit̄ est
hūilitas cū aliq̄s se reputat indigniorem:
minore: r vltiore oib⁹: r talis vult ab alijs
reputari. Bern. Hūilitas virtus est q̄ hō
vera sui cognitiōe sibi vilescit. Idē. Vere
humilis vult vltis reputari: nec hūilis p̄
dicari. Attendite o pctōres miseri qui cū
sitis mali vultis boni reputari rē. Quid
tandem ex ves̄ra reportabitis superbia:
Terre p̄fusionem importabile. Figura
Gen. xj in filijs filioꝝ noe volentibus
edificare turrim que ad celos pertingeret
qui tandem p̄fusi sunt. Expone. Omnis
sup̄bia siḡtur p̄ turris babilonis: qm̄ oēs
sup̄bi tandem p̄fusionē inueniūt. Ps. Lō
fusi sunt: qm̄ deus spreuit eos.

Secundus articulus. In p̄ced. rē. In
hoc sermone dicendū de secūdo: qd̄
est efficacia desiderande vtilitatis. Est au

tem notanda p̄cipue triplex hūilitatis vti/
Prima est vtilitas gratiose (litas.
 exaltationis.

Secunda est vtilitas p̄tuoſe p̄fectionis.

Tercia est vtilitas glorioſe exaltationis.

Prima est et cetera. Per humilitatem enim euadit
 homo diabolicam tentationem. Aug. in glo. su
 per. vii. ca. Rom. Nemo potest vincere spiri
 tuales nequicias nisi armis humilitatis. Esto
 humilis et non sumens de te: et tunc pote
 ris vincere. Vide paruum David contra in
 gentem goliath non in propriis virtutibus: sed in
 dei nomine sumens. Sicut enim dicitur: Ecce. iij.
 A solis humilibus honoratur deus: et ideo pu
 gnat pro eis. Humilis quippe in imo se po
 nit: ideo non habet ubi cadat. Greg. Solo
 humilitas cadere non potest. Item per humili
 tatem euadit homo iram dei. Gen. ij. Pa
 racl. xxxij. Humilitas est Ezechias: et ideo
 non venit ira dei super eum. Et. iij. Reg. xij.
 de Achab rege pessimo dicit dominus ad He
 liam. Nunquid vidisti achab humilitatum coram
 me: quia igitur humilitas est mei causa: non
 inducam malum in diebus eius. Est etiam
 exemplum de iniunctis Jone iij. Sic etiam
 quoniam flagellabant filii israel: ipse hu
 militatis parcebat deus. Sicut patet in li
 bris Iudicum: Regum: Iudith: Hester: et
 Machab. Ps. Humilitas sum et libera
 uit me. Item per humilitatem euadit homo
 indignationem. emollit enim humilitas duram
 hominis superbiam. Unde Gen. xxxij. Jacob
 humiliatus se coram elau: compescuit iram
 eius. Et Iudic. viij. Bedeon sua humili
 respotione sedauit viros effrenum iurgan
 tes fortiter contra eum. **S**ecunda est vtili
 tas virtuose p̄fectionis. Ibi enim fundamē
 tum debet esse humilitas. Aug. d. p̄bis dñi.
 Cogitas magnam fabricam p̄struere vltitu
 dinis: prius cogita de fundamēto humilita
 tis. Ubi nota sunt Tho. ij. q. clxj. q. hu
 militas dicitur fundamētum spūalis edificij p
 modum remouentis prohibens inquam. i.
 superbia expellit cui deus resistit et facit ho
 minem subditum et patulum ad recipiendum
 influxum diuine gratie. Fides autem dicitur p
 mū fundamētum per quod iam ad deum acce
 dit. Iuxta illud Hebr. xj. Accedente ad
 deum oportet credere. Est itaque humilitas
 p̄mū fundamētum disponens ad diuinoz

cognitionem et amorem. Richardus de seculo vict.
 Ipa humilitas sola est que mentem diuino
 accendit lumine: celesti quod desiderio infla
 mat et amore. Unde Grego. xxiij. moral.
 Obstatulum veritatis tumor est mentis. quia
 dum inflat obnubilat. quod (vt ostendit ths.
 ij. q. clxj.) intelligendum est quo ad cog
 nitionem veritatis affectiuam. quia dum super
 bi in propria excellentia delectant: veritatis
 excellentiam fastidiunt. Hinc dicitur Grego.
 xxxij. moral. Superbi et secreta quedam in
 telligenda percipiunt: et eorum ductum ex
 periri non possunt. etsi nouerint quod sunt:
 ignorant quod sapiunt. Ideo Proverb. xj.
 Ubi humilitas: ibi sapientia: que se non
 minuat gustum experimentalis spiritualis agni
 tionis. Item humilitas est causa virtuo
 se p̄fectionis quantum ad virtutum augmen
 tationem. quia quanto humilior est aliquis. ta
 to est spiritualium bonorum capacior. Aug. su
 per illo verbo Lu. x. Sedebat Maria ses
 cus pedes domini. Quarto humilitas sedebat
 tanto amplius capiebat. quia sicut ipse ali
 bi dicit: fluunt aque de tumoribus montium
 ad infima vallium. Item est causa p̄tuoſe p̄fey
 ctionis quantum ad consumationem. Dicit enim
 Aug. q. humilitas est ceterarum virtutum
 cōseruatrix in eo quod ipsa est p̄rie p̄seueran
 tie coadiutrix. Et ideo dicit Grego. Qui ce
 teras p̄tutes sine humilitate cōgregat quasi
 qui puluerem ad ventum portat. **S**ecun
 da est vtilitas glorioſe exaltationis. Am
 bro. super Beati immaculati. Quanto quis
 est abiectior in hoc seculo: tanto magis exal
 tabitur in futuro. Nam per quot gradus
 humilitatis huius descendit: per tot gra
 dus exaltabit in celo. Ideo etiam dicit Gre
 go. q. euidentissimum signum reproborum est su
 perbia: electorum vero humilitas. Et Au
 gust. in epla. Quem superbum esse videris:
 filium esse diaboli non dubites. Item super
 psal. Superbia angelum fecit diabolum: humi
 litas hominem deum. **E**xemplum humilitatis
 habemus in omnibus electis dei: qui omnes
 per humilitatem deo placuerunt specialiter
 in beata p̄gine m̄re que cum m̄re dei elige
 ref: ancilla se nominauit Luc. j. Precipuum
 autem exemplum est in christo qui matrem hūi
 lem elegit in conceptione: humilem domum
 in natiuitate: humile lectum: vt patet Lu. ij

Dominica. XI. post Trinitatis

Qui etiā voluit subdī hominib; p̄t; etiaz
Lu. ij. Qui discipuloz pedes lauit. Joan.
xij. Qui humiles piscatores sibi sociabit
Mat. iij. Qui in passione hūilitavit se vsq;
ad mortē crucis factus obediens. vt h̄
Phil. ij. vbi glosa. Ecce habes hūilitatis
exēplū sup̄bie medicamentū. Quid ḡntu
mētis o hō: pelis morticina qd̄ infiaris.
Et Berni. Intolerabilis impudētie res ē:
vt vbi se humiliavit maiestas inflet vermi
culus vilis et intrinsecat.

Tertius ar. Aud. rē. Cauete ḡne per
sup̄biā p̄ hūilitatiōis defectū tot etā
et bona amittat. Dicit regla iur. Dānū
qd̄ quis sua culpa sentit sibi nō alteri debz
imputare. ff. de reg. iu. l. qd̄ q̄s. Vñ dā
mnū subtractōis diuine gr̄e nō d̄z q̄s ipu
tare diuine seueritati sed iue negligētie. vt
h̄. x. q. iij. Audi. Videte ne sil' siles cui
dā indi genti gr̄a regis. volenti qdem pa
latiū intrare sed nolenti de eq̄ descendere
p̄pter qd̄ d̄reel ab ingressu. Expone et ap
plica: notādo illud Mat. xvij. Amen di
co vobis: nisi conuersi fue. et effi. sic par. nō
intrabitis in reg. celoꝝ.

Alij smones p̄ eadē dñica.

Gratia dei sū

Sid qd̄ sum. j. Cor. xv. Sufficit
tibi gr̄a mea. ij. Cor. xij. Prop̄
tria sufficere d̄z nobis gr̄a.

Pr̄o rōne diuine inhabitatiōis

Sec̄do rōne diuine filiationis

Tertio rōne eterne saluatiōis.

Hec cū tria fact; gratia dei. De primo
Aug. Quib; meritis nisi p̄ gr̄az dei merui
mus fieri rēplū dei. De sec̄do Gal. iij. Gr̄a
filij dei est. De tertio Ro. vj. Gr̄a dei vi
ta eterna. Gr̄a rē.

Primo ar. An absq; gr̄a spūsc̄ti possit
aliquis a culpa resurgere. Q. sic. In
p̄cto mortali et̄is p̄t velle iusticiā. s; nihil
aliō ē eē iustū q̄ velle iusticiā: q; iusticiā ē
reccitudo volūtat;. Cōtra Ro. iij. Iusti
ficati grat; p̄ gr̄az ip̄. Rūder Rich. i. ij.
di. xvij. Q. n̄ Lur' rō ē resurgere a p̄cto
est ad ea restitui q̄ homo amiserat p̄ p̄ctm
Per p̄ctm at̄ mortale tria amittit. s; q̄ndaz

spūale diuini luminis s̄litudinē Prop̄ cuius
amissionē aīa pe. carit; d̄: tenebra. Unde
Aug. iij. d̄ tri. Tenebre s̄t stulte mētē ho
minū p̄ua cupiditate atq; infidelitate ceca
re. Itē amittit; habitare ad gr̄az Vñ au
gu. i ench. Aioꝝ q̄cūq; s̄t vicia naturaliz
s̄t puatiōes bonoz. s; p̄t diminutiōē ha
bilitat; natural' ad bonū. Itē amittit; ido
neitate ad vitā eternā icurrēdo obligatio
nē ad penā p̄petuā. Ad nullū autē p̄dictoz
restitui p̄t nisi p̄ gr̄am. q; gr̄a ē qdā spūal'
s̄litudō diuini luminis. Per eā ē trahit ad
deū volūtas hoīs sine q̄ tractu n̄ restituit
habilitas ad bonū. Per ip̄az etiā tollit d̄i
offēsar ex p̄nti obligatio ad penā eternā et
reddit hō dign' etna vita Hec Rich. Ad
illō autē qd̄ obijcit dicēdū fin. Bo. q̄ p̄t
velle exlitter et semiplene quēadmodū d̄.
Vult et nō vult piger s; nō plene et sufficiē
ter: sic d̄t ap̄ls Phil. ij. De op̄at' i nobis et
veloz p̄ficere. Hec Bo. Pro fun. No
tādū q̄ p̄hi dixerūt q̄ iust' p̄ solā actuum
exercitationē effici p̄t iust'. et h̄ plane dicit
Arist. ij. Eth. Est tñ ibi aliqñ difficultas
maxiā p̄tō gā p̄tinuationē i opib; mal' rō
ne cur' reddat vult' p̄cti q̄i insanabile. Ad
qd̄ aptari p̄t illō ouidij. in lib. d̄ remedio
amor;. Vidi ego qd̄ fuerat p̄mū sanabile
vult' dilatu' lōge dāna tulisse more. Que
rit ḡ an possit p̄ctō iustificari absq; gr̄ave
vident' dicere p̄hi. Dic rñ. vt s̄. Et q̄ d̄u
de q̄mifera ē p̄ctōꝝ p̄ditio et q̄ damnosa.
Heu miseri p̄ctōres n̄ aduertūt auari: for
nicatores rē. ps. Hecicēst neq; itel. in teneb;
bris am. Nolite. Et n̄ i teneb; n̄ p̄cipit
ea q̄ in teneb; sūt iō p̄t iterdū eē inf' spen
tes et p̄mes venenosos aut i fetidīs imū
dicij; v' etiā iuxta p̄cipitiū aut i alijs picu
lis mlt' et nihil hoz coḡcere s; qñ subito
lux appareret vidēs se fuisse i tant; picul' pa
uet rē. Spūal' p̄ctōr a q̄ exclusa ē lux gr̄e
videre nō potest q̄liter serpentes infernal'
les iuxta cum morant rē. sed dño infundē
te lumen gratie tunc cognoscit rē. Figu
ra Actuum. xij. petro vincō catenis. lumē
refulsit in habitaculo carceris et ceciderūt
catene de manib; eius rē. Vide ibi. Spl
ritualiter peccatoꝝ ligatur catenis in teneb;
bris et expectat vt trāscat p̄ntis vite pasca
et sic miser p̄ducatur populo infernali rē